אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת שמא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ט מרחשוון תרע"א - יפו
נמען: זאב מרקון

הרב קוק מודה על החוברת 'מספרותנו העתיקה' (על תנא דבי אליהו). בעניין 'חוסר דרך ארץ' של הצדוקים יש להביא את יוסף פלאביוס, ו'דרך ארץ' בספר פירושה ישובו של עולם, ואולי זו מחאה נגד האיסיים. משנה בספר על סנהדרין קטנה של שלושים מעידה על קדמותו, וגרץ סמך עליה. הרב קוק מעודד מחקר בספרות העתיקה בזמן שבולמוס החידוש מסיח את הדעת ממנה.

עיקרי הדברים

- תודה על מחקר תנא דבי אליהו.
- צדוקים ואיסיים.
- עידוד מחקר הספרות העתיקה.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו, כ"ט מ"ח תרע"א[3].

שלו'[4] וברכה לכ'[5] הרה"ח[6] אוצר תו"י[7] ודעת מר זאב מארקאן [זאב (וולף) מרקון, חוקר ספרות חז"ל] שליט"א[8].

אחדשה"ט[9] באה"ר[10].

תודה רבה לכ"ת[11] על התשורה היקרה אשר הואיל לכבדני בה, מחברתו הנכבדה "מספרותנו העתיקה".

מפני טרדותי המרובות א"א[12] לי לבא בחקר דבריו בפרטיות, אמנם דרכו הכללית ודאי דרך ישרה היא.

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 תרע"א - השנה תרע"א (1910/1911)
4 שלו' - שלום
5 לכ' - לכבוד
6 הרה"ח - הרב החסיד
7 תו"י - תורה ויראה
8 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
9 אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
10 באה"ר - באהבה רבה
11 לכ"ת - לכבוד תורתו
12 א"א - אי אפשר

ביחס לחוסר נימוס וד״א להצדוקים, הי׳[13] ראוי להביא מה שספר על תכונתם יוסף פלאוויוס, [יוסף בן מתתיהו (יוספוס פלביוס), ההיסטוריון בן ימי הבית השני] שהביאוהו ג״כ[14] ההסתוריונים האחרונים. אמנם לפי המובן בתד״א[15] [מדרש "תנא דבי אליהו"] מושג ד״א בו ברוב המקומות קאי על ישובו של עולם, ואולי היא מחאה ג״כ נגד האיסיים, [כת בימי הבית השני שפרשה מחיי החברה] הפורשים מן החיים החברותיים, המדיניים.

אחד המקומות המוכיחים את זקנת הס׳ היא משנה ראשונה שסנהדרי קטנה היא בשלשים (ס״פ[16] כ״ט) שלא נזכרה במקורות אחרים. ועלי׳[17] כה״נ[18] סמך גרץ [ההיסטוריון היינריך גרץ] בתיאור סנהדרי קטנה, מבלי הבאת המקור, ובחנם השיג עליו הרב בעל "דורות ראשונים". [רבי יצחק אייזיק הלוי; ראו כרך א׳, אגרת קג]

יתחזק ויתאמץ כת״ר[19] בעבוה״ק[20] לגלות פנינים בחלקת חקירת רוח קדמונינו אשר מרוחם שהם עד דור אחרון משפיעים עלינו אנו חיים. ומה יקרים לנו עובדים כאלה בזמן הזה, שבולמוס השאיפה לחדש מסיחה דעת מהאוצר העתיק, אוצר החיים לעם ד׳ וסגולתו עדי עד. והי׳[21] ז״ש[22] וברכה באה״ר, כנה״ר[23] ונפש ידידו דוש״ת[24] וחכמתו באהבה מלונ״ח[25].

הק׳ אברהם יצחק ה״ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי״ה, כרכים א׳-ד׳

---

13 הי׳ - היה
14 ג״כ - גם כן
15 בתד״א - בתנא דבי אליהו
16 ס״פ - סוף פרק
17 ועלי׳ - ועליה
18 כה״נ - כנראה
19 כת״ר - כבוד תורתו
20 בעבוה״ק - בעבודת הקודש
21 והי׳ - והיה
22 ז״ש - זה שלום
23 כנה״ר - כנפשו הרמה
24 דוש״ת - דורש שלומו ותורתו
25 מלונ״ח - מצפה לנחמת ציון